

Yhteenveto: maakuntaohjelma, Hämeen järviylänpö ja luonnon ydinalueet kaavaslostuksessa

Kaavaslostuksen (25.8.2026) sisällönanalyysi kolmesta teemasta

HUOMAUTUS LÄHTEESTÄ JA MENETELMÄSTÄ

Tämä yhteenveto perustuu Niinimäen tuulivoimaosayleiskaavan kaavaslostuksen (25.8.2026) tekstin läpikäyntiin hakusanoin ja asiayhteyksittäin. Yhteenveto kuvaa, mitä selostus itse sanoo kustakin aiheesta — ei riippumatonta arviota siitä, ovatko esitetyt vastineet tai lievennystoimet riittäviä. Kaavaslostuksen on laatinut hankkeesta vastaavan tahon konsultit osana kaavaprosessia.

Yhteenveto lyhyesti

Teema	Käsitelläänkö selostuksessa?	Miten
Kanta-Hämeen maakuntaohjelma	Osittain	Yksi suora maininta (luku 11.5): uusiutuvan energian tuotanto ”tukee” maakuntaohjelmaa. Ei tarkempaa analyysia ohjelman sisällöstä tai tavoitteista.
Hämeen järviylänpö	Ei	Termi ei esiinny selostuksessa lainkaan. Käytössä on toinen, osin päällekkäinen käsite: Hämeen viljely- ja järviin maisemamaakunta / Tammelan ylänköseutu.
Luonnon ydinalueet / ekologiset verkostot	Kyllä, kattavasti	Hämeen liiton 2016 ekologisten verkostojen selvitys, Vuohiniemen ydinalue, vaihemaakuntakaavan merkintä, VAT-vastine sekä konkreettinen lievennys (voimalamäärä 12→9).

1. Kanta-Hämeen maakuntaohjelman huomioiminen

Mitä selostuksessa sanotaan

- Selostuksen luvussa 11.5 (Vaikutukset ilmastoon) todetaan, että hankkeen normaalitoiminnan aikainen vaikutus on ”hieman positiivinen, koska uusiutuvan energian tuotanto tukee sekä Kanta-Hämeen maakuntaohjelmaa että Suomen hiilineutraaliustavoitetta.” Tämä on selostuksen ainoa suora, nimeltä mainittu viittaus maakuntaohjelmaan.
- Selostuksessa käsitellään sen sijaan laajemmin muita Hämeen liiton strategisia asiakirjoja: Kanta-Hämeen maakuntakaava 2040 ja sen 1. vaihemaakuntakaava, Hämeen liiton maakunnalliset ilmastotavoitteet (hiilineutraalius 2035), Kanta-Hämeen kiertotalouden tiekartta sekä Hämeen liiton teettämä Tuulivoimatuotantoon soveltuvien alueiden selvitys (FCG, 2022).
- Näiden pohjalta hanke esitetään maakunnan energia- ja ilmastotavoitteiden mukaisena ja niitä tukevana.

Mitä selostuksesta puuttuu

- Maakuntaohjelman sisältöä, tavoitteita tai painopisteitä (esim. elinkeinorakenne, aluerakenne, hyvinvointi) ei avata tarkemmin – viittaus jää yhteen lauseeseen.
- Ei analysoida, miten hanke sijoittuu suhteessa maakuntaohjelman muihin kuin ilmastotavoitteisiin (esim. elinkeinojen monipuolisuus, matkailu, aluerakenteen kehittäminen).

Havainto

Maakuntaohjelma mainitaan, mutta käsittely on ohut ja rajoittuu yhteen lauseeseen ilmastovaikutusten yhteydessä. Muut Hämeen liiton asiakirjat (maakuntakaava, ilmastotavoitteet, tuulivoimaselvitys) on huomioitu huomattavasti kattavammin.

2. Hämeen järviylängön huomioiminen

Mitä selostuksessa sanotaan

Hakusanalla "Hämeen järviylängö" (ja sen taivutusmuodoilla) ei löydy yhtään osumaa koko 127-sivuisesta selostuksesta. Aluetta tai sen luonto- ja retkeilyarvoja ei siis käsitellä nimellä.

Lähin vastaava sisältö

- Selostuksen luvussa 4.4 suunnittelualue sijoitetaan ympäristöministeriön maisema-alueyöryhmän (1993) jaottelun mukaan "Hämeen viljely- ja järvimaan maisemamaakuntaan", tarkemmin "Tammelan ylängöseutuun" – osin päällekkäinen mutta eri käsite kuin Hämeen järviylängö.
- Retkeily- ja virkistysarvoja käsitellään yleisemmällä tasolla: alue mainitaan palautteessa tärkeäksi mm. retkeilylle ja matkailulle (luku 8), ja luvussa 11.6 todetaan, että aluetta voidaan jatkossakin käyttää ulkoiluun, metsästykseen, marjastukseen ja luonnon tarkkailuun, joskin yhtenäinen metsäalue pirstaloituu rakentamisen myötä.
- Nimettyjä, virallisia retkeilyreittejä tai -alueita ei ole osoitettu suoraan suunnittelualueelle.

Havainto

Hämeen järviylängö jää kaavaselistuksessa kokonaan käsittelemättä nimettynä aluekokonaisuutena. Jos alueen luonto- ja retkeilyarvot halutaan arvioida, se edellyttäisi erillistä, tässä selostuksessa tekemätöntä tarkastelua.

3. Luonnon ydinalueiden ja ekologisten verkostojen huomioiminen

Mitä selostuksessa sanotaan

- Luku 4.2: suunnittelualue sijoittuu Hämeen liiton vuonna 2016 teettämän Kanta-Hämeen ekologisten verkostojen selvityksen mukaiselle Vuohiniemen edustavalle luonnon ydinalueelle.
- Luvut 5.1–5.2: Kanta-Hämeen maakuntakaavan 2040 1. vaihemaakuntakaavan luonnoksessa alueen ympäristöön on osoitettu merkintä "ekologisen verkoston ydinalue", ja vaihemaakuntakaava edellyttää erityistä huomiota luonto-, maisema- ja kulttuuriympäristöarvojen turvaamiseen voimajohtolinjojen toteutuksessa.
- Luku 12.3 (VAT): valtakunnallinen tavoite "Edistetään luonnon monimuotoisuuden kannalta arvokkaiden alueiden ja ekologisten yhteyksien säilymistä" – vastineena todetaan, että luontoselvitysten johtopäätökset on huomioitu kaava-aineistossa "mahdollisin keinoin".
- Luvut 4.2, 10, 11.4: ekologisten yhteyksien ja verkostojen herkkyyks arvioidaan YVA-selostuksessa kohtalaiseksi. Konkreettisenä lievennystoimena voimaloiden määrää vähennettiin ehdotusvaiheessa 12:sta 9:ään, minkä arvioidaan vähentävän oleellisesti vaikutuksia Vuohiniemen ydinalueeseen ja siellä sijaitsevaan hirvieläinten kulkuyhteyteen.
- Yhteisvaikutuksia naapurihankkeen (Isosaari) kanssa on myös arvioitu ekologisten yhteyksien osalta; voimalamäärän vähennys lieventää näitäkin.

Mitä selostuksesta puuttuu tai jää yleisluontoiseksi

- VAT-vastine ("huomioitu mahdollisin keinoin") on yleisluontoinen eikä erittele konkreettisia toimenpiteitä kohta kohdalta.

- Laajempaa, koko maakuntaa koskevaa ekologisten verkostojen yhteensovittamista muun maankäytön tai useiden hankkeiden kesken (“koordinoitu kehittäminen” -tyyppinen tarkastelu) ei selostuksessa käsitellä – tarkastelu rajoittuu hankekohtaiseen vaikutusarviointiin.

Havainto

Tämä on kolmesta teemasta selkeästi kattavimmin käsitelty: ekologiset ydinalueet on tunnistettu paikkatietopohjaisesti, niihin kohdistuvat vaikutukset on arvioitu YVA-menettelyssä, ja niitä on pyritty lieventämään konkreettisin, dokumentoiduin toimin (voimalamäärän ja -sijaintien muutokset).

Yhteenveto

Kaavaselostuksen kolme tarkasteltua teemaa käsitellään hyvin eritasoisesti. Ekologiset ydinalueet ja luonnon monimuotoisuuden turvaaminen on huomioitu järjestelmällisesti läpi selostuksen: taustaselvityksin, maakuntakaavamerkinnöin, YVA-vaikutusarvioinnein ja konkreettisin lievennystoimin. Maakuntaohjelma sen sijaan mainitaan vain kerran, ohimennen, ilmastovaikutusten yhteydessä – muut Hämeen liiton asiakirjat (maakuntakaava, ilmastotavoitteet) saavat huomattavasti enemmän tilaa. Hämeen järviylänpö puolestaan ei esiinny selostuksessa lainkaan, vaikka alueen maisemamaakuntaluokittelu käsitelläänkin toisella käsitteistöllä (Tammelan ylänköseutu).

Lähde: Niinimäen tuulivoimaosayleiskaava, kaavaselostus (25.8.2026). Yhteenveto perustuu selostuksen tekstin systemaattiseen läpikäyntiin hakusanoin; se ei korvaa koko dokumentin lukemista eikä ole riippumaton asiantuntija-arvio.